

Christian V's monogram i Madras



Kongernes navnetræk spiller forståeligt nok en stor rolle i samlerens møde med mønterne. Med kendskab til de forskellige monogrammer kan en stor del af vore mønter ved første øjekast henføres til konge og omtrentligt år. Dertil kommer, at medaljørerne ofte har gjort sig megen flid og vist stor opfindsomhed for at forme dem smukt, således at vi i dag kan nyde synet af mange af de fornemt formede kongelige navnetræk.

Fra den danske kolonibesiddelse i Ostindien i tiden fra 1620-1845 møder vi på mønterne fra Trankebar ni danske

kongers navnetræk, de fleste enkelte, men nogle dobbelte og sammenskrevne. Alle ni kongers monogrammer er repræsenteret i Madras i Government Museets samling af Trankebar-mønter. Herhjemme er mønterne velkendte fra flere samlinger, offentlige som private, samt fra forskellige kataloger, hvoraf Siegs er så udbredt, at man rolig kan påstå, at alle danske samlere nu har kendskab til disse mønter.

På Trankebar-mønterne, hvoraf de fleste er primitive og små, har mulighederne for at skabe kunstfærdige kongelige navnetræk været begrænsede. Men der findes derude i Sydindien yderligere nogle kongelige danske monogrammer, som det er værd at stifte bekendtskab med.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk

Tlf.: 40 14 21 63

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.: 74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af
H. C. Deelee
Genner Bygade 29
6230 Røde Kro
Telefon 74 66 49 50
hansdeele@bbsyd.dk

Oplag: ca. 80 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Almindelig kendt er Frederik IV's smukke sammenslyngede dobbelte navnetræk, anbragt på Jerusalemskirkens gavl ud mod Kongensgade i Trankebar, ganske som vi kender det fra den største Trankebar-mønt overhovedet, nemlig hans 10 Kas u.å. Måske lige så velkendt er C7 (mærkværdigvis ukronet) på bronzekanonerne fra Dansborg, nu opstillet ved forannævnte museum samt foran Fort Museet, indrettet i det tidligere engelske St. Georgs Fort.

Hidtil upåagtet er imidlertid en stor træplade i Government Museet (oprettet ca. 1850) med Christian V's monogram smukt udskåret i barokforsiring. Det er ikke lykkedes at få pladens dimensioner oplyst, men efter hukommelsen vil den være 60x50 cm. og 6 cm. tyk. For evt. at kunne afgøre, om den er af dansk oprindelse, er der uden resultat forespurgt om træsorten. Sandsynligvis ved man heller ikke, hvornår træpladen er tilgået museet og hvorfra, eftersom heller ikke disse oplysninger er opnået. Dog kan der ikke være megen tvivl om, at Christian V's smukt formede monogram er ført til Madras engang efter, at den danske besiddelse i Sydindien er solgt til det engelske ostindiske kompagni i 1845. Det er vel næppe kommet dertil samtidig med kanonerne og kirkesølvet fra Zions-kirken, der befinder sig i museet på St. George fortet.

Nr	Me dl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	38	DK 50 øre + 1 krone Augustenborg Si. 5-7	0	12	
2	38	DK ½ mark Broager Si. 15	0	450	
3	38	DK 50 Pf. Broager Si. 17C	1+	75	
4	38	DK 50 Pf Haderslev 1917 Si. 36	1-1+	200	
5	38	DK 50 Pf. Haderslev 1918 Si. 41	01	160	
6	38	DK 1 mark Varnæs 1920 Si. 112	0	120	
7	38	DK 5 kr 1959 C1 Svend Nielsen Si. 129	0	60	
8	38	DK 10 kr 1977 B2 Sunesen Si. 139	0	20	
9	38	DK 10 kr 1978 B8 Svend Andersen Si. 139	0	20	
10	38	DK 20 kr 1988 C8 R. Mikkelsen Si. 140	0	35	
11	153	DK 50 kr 1970 A8 Svend Andersen Si135	0	200	
12	153	DK 50 kr 1970 A9 Sunesen Si135	01	90	
13	153	DK 20 kr 1979 A1 Hoffmeyer Si140	0	40	
14	153	DK 20 kr 1979 A2 Sunesen Si140	0	40	
15	153	DK 20 kr 1984 C4 Hoffmeyer Si140	0	40	
16	153	DK 10 kr 1972 A0 Svend Andersen Si139	0	40	
17	153	DK 10 kr 1972 A1 Hoffmeyer Si139	0	40	
18	153	DK 10 kr 1972 A2 Hoffmeyer Si139	0	40	
19	153	DK 10 kr 1975 A5 Svend Andersen Si139	0	30	
20	153	DK 10 kr 1975 A5 Sunesen Si139	0	30	
21	153	DK 10 kr 1975 A5 Hoffmeyer Si139	0	30	
22	153	DK 10 kr 1977 B6 Svend Andersen Si139	0	20	
23	153	DK 10 kr 1977 B6 Hoffmeyer Si139	0	20	
24	153	DK 10 kr 1977 B7 Svend Andersen Si139	0	20	
25	153	DK 10 kr 1977 B7 Sunesen Si139	0	20	
26	153	DK 10 kr 1978 B8 Svend Andersen Si139	0	20	
27	153	DK 10 kr 1978 B8 Hoffmeyer Si139	0	20	
28	153	DK 10 kr 1978 B8 Sunesen Si139	0	20	
29	153	DK 10 kr 1948 h Mathiessen Si122	1+	175	
30	153	DK 10 kr 1948 o Friis Si122	1+	200	
31	153	DK 5 kr 1955 A8 Svend Nielsen	1+	65	
32	153	DK 5 kr 1957 B6 Haugen Johansen	01-0	75	
33	153	DK 5 kr 1958 B8 Svend Nielsen	01-0	45	
34	153	DK 50 pf Daler, Tinglev 2 forsk 50 pf, 1m, Tønder 20, 25, 50 pf	0	70	

35	153	Tønder 1 mark Si107A		01-0	25	
36	153	Sønderborg 10 pf 15.05.17 Si92A		0	100	
37	153	Sønderborg 2 stk 50 pf 20.03.20 Si97 åben og lukket p i pf		0	50	
38	153	Katalog ”Det store sønderjyske” af Lodberg		brugt	30	
		Mønter				
39	153	DK 2 kr forsk.1924 - 1959 (1959 01) 		1-1+	400	
40	153	DK 1 kr forsk. 1925 - 1959 		1-1+	250	
41	153	DK 25 øre forsk. 1924 – 1947 		1-1+	300	
42	153	DK 10 øre forsk .1925 – 1946 excl 1945		1-1+	135	
43	153	DK 5 øre forsk. 1927HCN, 1927N – 1940		1-1+	100	
44	153	DK 2 øre 1927N -1940		1-1+	50	
45	153	DK 1 øre komplet 1926 - 1940		1-1+	35	
46	153	DK 1 kr 1947		UNC	100	
47	153	DK 25 øre 1955		UNC	40	
48	153	DK 25 øre 1956		UNC	40	
49	153	DK 25 øre 1957		UNC	30	
50	153	DK 25 øre 1958		UNC	30	
51	153	DK 25 øre 1959		UNC	100	
52	153	DK 25 øre 1960 Si5.2		UNC	40	
53	153	DK 10 øre 1955		UNC	100	
54	153	DK 2 øre 1927 HCN		01-0	75	
55	153	DK 2 øre 1936		0	125	
56	153	DK 2 øre 1938		0	40	
57	153	DK 2 øre 1940		UNC	20	
58	38	DK Kgl. Møntsæt 2002		0	50	
59	38	DK Kgl. Møntsæt 2009		0	60	
60	38	DK 10 øre 1959		1+	110	
61	38	DK 1 krone 1875		1	35	
62	38	DK 1 krone 1892		1-1+	95	
63	38	DK 1 krone lille ks 1898		01	375	
64	38	DK 1 krone 1915		01	40	
65	38	DK 1 krone 1916		01	40	
66	38	DK 2 krone 1876		1	50	
67	38	Sverige 2 krone 1877		1	50	
68	72	DK 1 øre 1876 		1(+)	4000	
69	72	DK 5 kr 1969		1++	12	
70	72	DK10 kr jub 1972		0	40	
71	72	DK postkilleløb 25 øre /Cremo tobak 		1+	500	

72	72	DK mejeri polet Hovslund mejeri/ ¼ Ltr. Flöde 	01	750	
73	72	DK mejeri polet 1 LITER Skum. Maelk korr.	1	40	
74	72	DK mejeri polet Traasbøl Meieri 5 pf 1 Litter, 10 pf 2 Litter, 14 pf 1 Litter, 50 pg ½ Litter 	1-1+	1100	
75	72	DK polet Ertebjerg kro 1991/ 1 øl 	01	35	
76	72	DK 7 x ”spillemærker 25”, 6 x ”DN” 	Lot	20	
77	72	S Sachsen Konv.-Taler 1837 G 	1+	1200	
78	72	D polet ”In 40 Tietz- Hausern propaganda tage” Nov. 1931 	0	125	
79	72	D Glückspfenning Hans Jürgensen Flensburg 	1+	100	
80	72	D Glückspfenning Hans Jürgensen Flensburg 	1+	100	
81	176	DK F5 Oldenburg 1 mariegroschen 1762 Si49.2 H11B 	1- / 1	200	
82	84	Norge 1 sk 1812	1+	75	
83	84	DK 1 sk 1813	1+	30	
84	84	DK 1 sk 1813	1(+)	20	
85	84	DK 2 sk 1809 korr	1+	40	
86	84	DK 2 sk 1810 hals lige	01	75	
87	84	DK 2 sk 1811	1++	60	
88	84	DK 2 sk 1815 korr	1	5	
89	84	DK 3 sk 1812 koor	1+	10	
90	84	DK 16 sk 1814	1-	30	
91	84	DK 1/5 rigs b.sk. 1842, 2 x 1 sk 184?, 4 sk 1842	Lot	HB	
92	84	DK ½ sk 1857 rigsæble	01	30	
93	84	DK 2 x ½ sk 1852 VS, 1 sk 1853, 1 sk 1856 rigsæble, 4 sk 1854, 1 sk 1872	Lot	HB	
94	84	DK 1 øre 1889, 1891, 1894	Lot	25	
95	84	DK 1 øre 1899, 1902, 1904	Lot	15	
96	84	DK 1 øre 1907, 1909, 1910	Lot	30	
97	84	DK 1 øre 1915, 1917, 1918J, 1919B	Lot	50	
98	84	DK 1 øre 1920, 1921, 1922, 1923	Lot	50	

99	84	DK 2 øre 1889	1(+)	30	
100	84	DK 2 øre 1894, 1897, 1899, 1902	Lot	40	
101	84	DK 2 øre 1907, 1909, 1916	Lot	15	
102	84	DK 2 øre 1917	1-1+	75	
103	84	DK 2 øre 1918J, 1919B, 19120	Lot	20	
104	84	DK 5 øre 1907, 1908 korrr	1+	75	
105	84	DK 5 øre 1914	1+	50	
106	84	DK 5 øre 1916	1+	50	
107	84	DK 5 øre 1917	01	100	
108	84	DK 5 øre 1919B	1+	30	
109	84	DK 5 øre 1921	1-1+	20	
110	84	DK 10 øre 1891, 1897, 1899, 1903, 1905	Lot	50	
111	84	DK 10 øre 1914, 1918, 1919, 1920, 1921	1+	75	
112	84	DK 25 øre 1891, 1900, 1905	1-	30	
113	84	DK 25 øre 1907	1	20	
114	84	DK 25 øre 1913	1+	20	
115	84	DK 25 øre 1916	01	50	
116	84	DK 1 kr 1915	1++	40	
117	84	DK 2 kr 1915	1++	80	
118	84	DK 2 kr 1916	1++	80	
119	84	DK 2 kr 1903 jub	1+	80	
120	84	DK 2 kr 1906 jub	1++	80	
121	84	DK 2 kr 1912 jub	1+	80	
122	84	Møntalbum Pi sort med fortrykte sider for 1874-1923 DK mønter og tilhørende plastsider	brugt	30	
123	176	DK C2 Sølvgylden u.år G44 Si11 Sømod kopi	0	200	
124	176	Cuba 5 pesos 1982 KM98 12g sølv 0,99	01	100	
125	176	Østrig 2 x Maria Theresia thaler Nypræg	01	200	

: se billede på www.nfns.dk

Indtil videre må der gættes på, at monogrammet er blevet hængende i et af Dansborgs lokaler efter kongens død i 1699, hvor så en muse-umsmand fra Madras har fået øje på det efter 1845.

Tilbage er da spørgsmålet om dets tilblivelse? Der kan sikkert regnes med, at Chr. V's navnetræk er skåret kort efter kongeskiftet 1670 for at blive ophængt på Dansborg. Mon pladen ikke er sendt til Trankebar efter D.O.C.s genoprettelse for at embedsmænd og mandskab daglig kunne have deres nye landsfaders navnetræk for øje. Christian V var det nyoprettede Dansk Ostindisk Compagnis store velgører nu efter, at kolonien havde været sin udslettelse nær under Frederik III. Man nærede derfor de mest taknemlige følelser for monarken. Ifølge »Vore gamle Tropekolonier« tegnede kongen sig for 10.000 rigsdaler, dronningen for 5.000 og enkedronningen for 4.000 rigsdaler i det nye »Dansk Ostindiske Compagni«. I Kompagniets oktroj forbeholdt kongen sig selv Dansborg, der dog skulle støtte kompagniet. Dette lånte i de første seks år to af kronens skibe, forsynet med folk, proviant og krigsudstyr mod at betale en beskeden fragt på 100 rigsdaler pr. læst à 4.000 pund. I alt over-lod kongen kompagniet kontanter, skibe, ammunition m.v. på Dansborg og ved Trankebar for 95.000 pardou à 1 rd. = 10 fano à 88 kas. Sidstnævnte angivelser ifølge guvernør Roland Crappe, d.v.s. 40-50 år tidligere.

Kongernes monogrammer er på mønterne fremstillet i mange variationer, men ingen af dem har vel fået sine initialer udformet så kunstfærdigt og forskelligartet som Christian V. Kigger man på typerne i Hede, mødes lige fra simple til forsirede enkeltmonogrammer samt to og tre gange sammenslyngede C5 med et væld af snoninger. Dobbeltmonogrammenes snoninger har under kronen indvævet et hjerte. Snoninger genfindes også på Christian V's navnetræk på træpladen i Madras. Selv om dette med mange flere er kønt udført, er det dog et spørgsmål, om vi i vor tid ikke snarere foretrækker den mere enkle kraftige udformning uden indramning, som den kendes fra 4, 2 og 1 mark fra 1684 og 1685 (Hede 79, 80 og 81).

Træpladen med C5 i museet i Madras er mig bekendt ikke tidligere omtalt herhjemme udover, at jeg et par gange har nævnt dens tilstedeværelse derude, og der er ikke vist noget billede af den. Jeg håber derfor at læseren må have fornøjelse af at stifte bekendtskab med monogrammet. For os som danske turister var det hyggeligt at møde dette lille stykke Danmark i den fremmedartede storby Madras.

Olav J. Bonefeld.

Artiklen blev første gang bragt i blad nr. 306 september 1998.

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 11. april 2023

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	80	22	40	43		64	30	85	400	106	
2	146	23	10	44		65	30	86	24	107	
3	25	24	10	45		66	10	87	30	108	375
4	25	25		46		67		88	56	109	75
5	40	26		47		68	84	89	50	110	
6	250	27		48		69	150	90		111	
7	60	28	20	49	30	70	50	91	300	112	
8		29	20	50	20	71	122	92		113	
9	50	30	68	51	20	72	40	93		114	
10	40	31	25	52	50	73	100	94		115	325
11		32	50	53	48	74	6	95		116	
12		33		54	15	75	12	96	35	117	300
13		34		55		76	24	97	35	118	
14		35	50	56		77	24	98	35	119	
15		36	10	57	10	78	42	99		120	270
16	125	37	45	58		79	42	100	75	121	540
17		38	54	59	10	80	28	101		122	530
18		39	56	60		81	36	102	110	123	530
19		40	74	61		82	50	103		124	530
20	80	41	5	62		83		104	375	125	200
21	20	42	10	63	10	84		105		©	

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion **tirsdag den 10. oktober 2023 kl. 19.30** i Borgerhuset, Røde Kro Hallen, Østergade 40c, Rødekro.

Hvert medlem må medbringe max 3 lots, som sælges på auktionen.

Da foreningens beholdning af kommissionsmateriale er ved at være solgt, vil vi gerne opfordre medlemmerne til at indlevere sedler og mønter til salg.

Numismatisk Forening afholder eftermiddagskaffe møde uden auktion den 4. tirsdag i måned kl 13.30 – 16.00 i Borgerhuset, Røde Kro Hallen, Østergade 40c, Rødekro.